№ 59 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍԻ 28 **1892** ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՄԱՅԻՍԻ 28 № 59

ՔՍԱՆԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

Տարեկան գինը 10 րուբլի, կէս տարվանը 6 րուբ.
Առանձին համարները 7 կոպէկով.

Թիֆլիսում գրվում են միմիայն խմբագրատան մէջ.

Մեր հասցէն. Тифлисъ. Редакція «Мшакъ».
կամ Tiflis. Rédaction «Mschak».

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 ժամ
(բացի կիրակի և տօն օրերից)

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամեն լեզուով.

Յայտարարութիւնների համար վճարում են
իւրաքանչիւր բառին 2 կոպէկ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՆԵՐՔԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Դպրոցական կեանքից. Կովկասեան գիւղատնտեսական ընկերութեան տարեկան ընդհանուր ժողով. Ներքին լուրեր.—ԱՐՏԱՔԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ. Ընկերական ոգին քաղաքակիրթ երկիրներում. Անգլիական պահպանողական կուսակցութիւնը. Արտաքին լուրեր.—ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ. — ԲՕՐՍԱ. — ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ. — ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ. Հոգեսէր գայլեր.

ՆԵՐՔԻՆ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԻՑ

Քննութիւնները սկսվել են,—և ահա էլի ամեն կողմից լսվում են նոյն գանգատները և նոյն տրտունջները՝ հոգաբարձուների կամայականութեան, ագէտ հոգաբարձուների անձնարձակ վարմունքների դէմ:

Ագայական և չինօվնիկական հոգւով խմորված մարդիկ չեն կարողանում հասկանալ, որ մի դպրոցի հոգաբարձու լինել, չէ նշանակում այդ դպրոցի տէր լինել, և վարժապետին ռոճիկ տալ չէ նշանակում այդ վարժապետի պատիւը և ինքնասիրութիւնը գնել:

Մեր դպրոցների հոգաբարձուներից շատերը մինչև այժմ էլ չը կարողացան հասկանալ այդ տարրական, պարզ և հասարակ ճշմարտութիւնը, և այդ պատճառով ամեն տարի սկսվում են նոյն տխուր երևոյթները, նոյն խուլ և վնասակար կռիւները և թշնամութիւնները՝ վարժապետական խմբի և հոգաբարձուների մէջ:

Նոյն իսկ դպրոցական կանոնադրութիւնը որոշել է հոգաբարձուների իրաւունքները, տալով նրանց ձեռքը գլխաւորապէս տնտեսական մասը, բայց չը նայած դրան, մեր հոգաբարձուներից շատերը, փոխանակ վարժապետի և վարժուհու ռոճիկն իր ժամանակին տալու, աւելի ձեռնտու և աւելի գուրեկան են համարում գնալ մտնել դասատները, նստել քննութեան սենեակներում և խառնվել քննութեան մէջ, առանց մի բան հասկանալու այն առարկայից, որից քննում են:

Ցգէտ, արշինը բռնել սովորած հոգաբարձուն իրան իրաւունք է համարում թւաբանութեան մեթօդի մասին դատողութիւններ տալ, իսկ իր ամբողջ կեանքում թղթեր՝ ստորագրող մարդը՝ մանկավարժական ձևեր է քննում միայն նրա համար որ՝ հոգաբարձու է:

Այդ դեռ բաւական չէ: Մեր այդ տեսակ ագէտները իրանց թոյլ են տալիս՝ դպրոց գնալ, քննութիւններին ներկայ լինել, և վճիռ կայացնել, թէ «այս ինչ վարժուհին լաւ չէ պարապել, նրան պէտք է հեռացնել», կամ «այն ինչ ուսուցիչը պէտք է արձակվի և նրա տեղ ուրիշը նշանակվի»:

Հայոց դպրոցները ժողովրդական դպրոցներ են. նրանց մուտքը բաց է, և ամեն մի հայ իրաւունք ունի մտնելու այդ սրբավայրը և հետաքրքրվելու: Բայց ուրիշ բան է այդ անարատ հետաքրքրութիւնը, և ուրիշ բան է այն, որ մի որ և է ագէտ և անշնորհ մարդ, միմիայն այն պատճառով, որ հոգաբարձու է ընտրվել և ռոճիկ է տալիս ուսուցչին, իրան թոյլ է տալիս կարծել, թէ ինքն է դպրոցի տէրը, և իրաւունք ունի խաղալ վարժապետական խմբի պատւի հետ այնպէս, ինչպէս վաճառականն իր «չօտկի» հետ:

Մեր դպրոցներին հարկաւոր են բարեխիղճ, դպրոցի գաղափարը յարգող, ուսումնարանի պատիւը ճանաչող, ուսուցչի աշխատանքը գնահատող հոգաբարձուներ և ոչ թէ աղաներ և խաներ, որոնք ասում են՝ «դպրոցը ես եմ, այսպէս եմ կամենում, այսպէս էլ պիտի լինի»:

*

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԳԻՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՐԵԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Մայիսի 24-ին, կիրակի օր, կայացաւ կայսերական Կովկասեան Գիւղատնտեսական ընկերութեան տարեկան ընդհանուր ժողովը: Հանդիսաւոր նիստի համար ընկերութեան շինութիւնը զարդարված էր: Ժամը 2-ին թէ ընկերութեան անդամները և թէ հիւրերն արդէն հաւաքվեցին, և $2^1/_2$ ժամին բարօն Ա. Նիկօլայ, իբրև նախագահ, բաց արեց ժողովը:

Ամենից առաջ ընկերութեան քարտուղարը կարդաց 1890 և 1891 թւի տեղակագիրը, թէ ինչ է արել ընկերութիւնը և թէ ինչ վիճակի մէջ է նրա դրամական կողմը:

Այդ հաշւից երևաց, որ ընկերութիւնը 1890 թւին մուտք ունեցել է 11,444 րուբլի 23 կոպէկ, իսկ ծախս՝ 10,072 ր. 49 կ.: 1891 թւին եղել է մուտք՝ 10,072 ր. 83 կ., իսկ ծախս 8,184 ր. 22 կ.: Առ 1-ն յունվարի 1891 թւի ընկերութիւնը ունեցել է 186 իսկական անդամ, 5 պատւաւոր անդամ և 22 աշխատակից անդամ:

Այդ հաշւից յետոյ Թիֆլիսի Այգեգործական դպրոցի կառավարիչը կարդաց դպրոցի հաշիւը 1890 և 1891 թւի վերաբերմամբ, որից երևաց, որ դպրոցի աշակերտների թիւը տարուց տարի աւելանում է: 1886 թւին, երբ դպրոցը բացվեց, աշակերտների թիւը 20 էր, 1890 թւին՝ աշակերտների թիւն արդէն 63 էր, իսկ 1891 թւին 67 աշակերտներ:

Յիշեալ երկու տեղեկագիրներից յետոյ կարդացվեց երկու զեկուցում. առաջինը կարդաց պ. Տարասենկօվ «Բոլոր հարստութիւնների հիմքը երկրագործութիւնն է» վերնագրով, որն և ընդունվեց ծափահարութիւններով, իսկ երկրորդը կարդաց պ. Մուրօմցեվ՝ գիւղատնտեսական օրինակելի կայարան հիմնելու մասին:

Զեկուցումները կարդալուց յետոյ նախագահ բարօն Նիկօլայի՝ նախագահական պաշտօնը թողնելով փոխ-նախագահին, ինքն մեկնեց ժողովից, և ապա սկսվեցին պաշտօնատար անձանց ընտրութիւնները. քուէարկութեամբ ընտրվեցին խորհրդի չորս անդամներ՝ պ.պ. Քալանթար, Տարատինով, Կլուպիանի և Խնանով, իսկ կանդիդատ՝ պ. Կորգանով: Քարտուղարի պաշտօնի համար ընտրվեց նորից՝ պ. Խօսեւիանի, իսկ գանձապահ կրկին պ. Ղազարեան:

Նիստը փակվեց ժամը 5-ին:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Հանճարեղ ռուս բանաստեղծ Պուշկինի արձանը, որի բացումը տեղի ունեցաւ մայիսի 25-ին, կանգնեցրած է սկվէր կոչված այգու մէջտեղը: Բանաստեղծի կիսարձանը դրված է բաւական մեծ պատուանդանի վրա՝ որը շինված է քարից: Պատուանդանի մի երեսին գրված է. «А. С. Пушкинъ»: Կիսարձանը շինված է բրօնզից և սև-գորշ գոյն ունի: Կիսարձանը, պէտք է ասել, քիչ նմանութիւն ունի այն Պուշկինին, որը մենք սովոր ենք տեսնել պատկերների վրա. նմանութիւնը թոյլ է: Պուշկինի արձանը կառուցանելու միտքը յղացել է Թիֆլիսի նախկին պօլիցիմէյստեր Բօսինսկիյ: 1880 թւին քաղաքային վարչութիւնը Պուշկինեան փողոց անուանեց այն փողոցը, որի վրա գտնվող տան մէջ 1829 թւին ապրել է Պուշկին, Կովկաս աքսորված ժամանակը: Այդ տան պատին կպցրած է մի մարմարիօնի տախտակ, որի վրա գրված է հետևեալը. «Ալէքսանդր Սերգէևվիչ Պուշկին ապրում էր այդ տանը 1829 թւին»: Իսկ երբ շինվեց Երևանեան սկվերը, որը նոյնպէս անուանվեց Պուշկինեան սկվեր, այն ժամանակ յղացաւ արձան կանգնեցնելու միտքը. ստորագրութիւն բացվեց Թիֆլիսում և հաւաքվեց 2281 րուբլի, որով և կառուցվեց այս արձանը: Ռուսաստանում այժմ Պուշկինի համար կան հինգ արձաններ՝ Մօսկվայում, Պետերբուրգում, Կիշինեօվում, Օդեսայում և հինգերորդը՝ Թիֆլիսում:

—

Լսում ենք, որ մի հայ օրիորդ, Աղաշեան ազգանունով, ուրբաթ, մայիսի 29-ին, ռուսաց խմբի հետ կը մասնակցի «Вспышка у домашняго очага» պիէսայում: Օրիորդը վերջացրել է Մօսկվայում դրամատիկական կուրսերը, մտադիր է մնալ Թիֆլիսում և նուիրել իրան հայոց բեմին:

—

Խորհուրդ ենք տալիս հանգուցեալ մանկավարժ Պետրոս Շանշեանի մահարձանը կառուցանող մասնաժողովին յարգել հանգուցեալի յիշատակը մի ուրիշ գործով,—այն է՝ պատրաստել Շանշեանի կենսագրութիւնը, հաւաքել նրա մի քանի գրուածքները, պարզել նրա գործունէութիւնը, որքան հնար է, և այդ բոլորը տպագրել իբրև մի կենսագրական տեսութիւն և հրատարակել, որպէս զի հասարակութիւնը միջոց ունենայ ծանօթանալ այդ մարդու կեանքի հետ և իմանայ թէ ինչ է եղել նա և ինչ է արել: Ապա թէ ոչ Շանշեանի մասին, բացի նրա ընկերներից և աշակերտներից, հասարակութիւնը համարեա ոչինչ չը գիտէ, և այդպիսով անկարող է գիտակցաբար վերաբերվել դէպի հանգուցեալի գործունէութիւնը և կեանքը: Այդ տեսակ մի կենսագրական տեսութեան հրատարակելը կը լինի մի ամենալաւ յարգանք դէպի հանգուցեալ մանկավարժը:

—

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

ՀՈԳԵՍԷՐ ԳԱՅԼԵՐ

I

Արտեմ Ջուրաբիչ Գառնակերօվ շատ հարուստ մարդ էր: Կովկասի համարեա իւրաքանչիւր քաղաքի կենտրօնում շքեղ, երեք յարկանի տները, Բագուի մէջ նաւթահորերը, գործարանը, մի քանի նահանգներում դաշտերը, կալուածները, տասար ոչխարի հօտերը Գառնակերօվի մնդուկները միլիօններով լցնելուց զատ՝ նրան տալիս էին այն զօրութիւնը, որի առաջ ամեն տեղ, գիտէս, թէ ամբէտ աշխարհը սարկօրէն թեքում է գլուխը, ձեռքերը կրծքին դարսում մի այնպիսի անխածութեամբ և պատրաստակամութեամբ, որ Գառնակերօվի մի խօսքը, ակնարկն անգամ բաւական էր, որ այդ հլու աշխարհը տփալ-թափալ աջ վազէր, ձախ վազէր, խարդալը մեղրի տեղ ուտէր, ձիւնը ածուխ համարէր և ընդհակառակը: Մի խօսքով «ծիտը իրգնքեմէն վէր կու բերէ, հաւի կաթը կու սիզծէ, քարը հուպտայ՝ իւղ կու քամէ» —այ ով էր Արտեմ Ջուրաբիչը Թիֆլիսի «քաղկցու» աչքում: Վաթսունը անց էր, մի հատ սև մազ չունէր գլխի վրա, իսկ լայն ու երկայն ընչացքները խօ, կարծես, արծաթաջրել էին նրա կարմիր, վառվռուն դէմքի այն չերտը, որի վրա ընկած էին նրա հաստ պռօշներն ու չաղ ականջների երկայն ծայրերը:

Արտեմ Ջուրաբիչը թէ իր յաղթ ու գռոհ անդամներով ու թէ կոշտ հոգով այն երկոտանիներից էր, որոնց ամենևին չէ սազում «մարդը հասարակական կենդանի է» խօսքը: Ուրիշին օգնել, բարի գործել, կոպէկից զրկվել նա համաձայն էր միայն այն դէպքում, երբ յոյս ունէր փառաբանվել շքանշանով, լրագրական ներբողներով, իսկ ճաշկերոյթ ու խնճոյքին օլիմպիական բարձունքն ամբառնալ գովասանքներից: Նրա ծէր կրօնին պատկանելն իմացվում էր միայն այն ժամանակ, երբ նա իր մեծ ընտանիքը, գօշ ու զուրգէլը, գլխի-արտը կառքերում լցրած ուղևորվում էր Մեկկա-Մեդինայի փոխանակ դէպի Խութէրա, Բօլնիս ու Թէլէթ՝ մատաղներով սրբերի սիրտը կաշառելու համար:

Մի առաւօտ, եկեղեցիներում պատգամաւորներ ընտրելուց մի-երկու օր առաջ՝ աշխարհից «բէխաբար» Արտեմ Ջուրաբիչը քաղաքային պօստայով մի հրաւիրական նամակ է ստանում: Իր շքեղ առանձնասենեակի փառահեղ բազկաթոռի մէջ նստած, խալաթը հագին, Արտեմ Ջուրաբիչը կարդում է ստացած նամակն ու չէ հասկանում: «Ցանոտն լուսաւորչական կրօնի անեղծութեան և հայկական ազգութեան հաստատնդութեան մենք՝ ներքոյ ստորագրեալներս խոնարհաբար խնդրում ենք ձեզ, գերամեծար պարոն, միանալ մեր խմբին, որի սրբանուէր իղձն է տեսնել Լուսաւորչի թափուր մնացած աթոռի վրա մի այնպիսի անձնաւորութիւն, որն իր լայնատարած իմացականութեան, հեռատեսութեան և հոգւոյ վեհութեան ու ջերմեռանդութեան շնորհիւ կարող լինի բարձանց մէջ պահել իր եղակի, անդուգական և վսեմ կոչումը...»

Արտեմ Ջուրաբիչը չորս անգամ նամակը կարդալուց յետոյ ծալեց ու դրեց սեղանի վրա:

—Ջիր միզաց տէր ըլիմ, թէ էս գիլի կարաբաղինեմէն մէ աաօ էլ է գլուխս տուն մանէ: Վուր չիմ հասկանում,—այս ասելով Արտեմ Ջուրաբիչը վերկացաւ տեղից և սկսեց քայլել սենեակի երկարութեամբ:—Թէ փուղ են ուզում, ախպէր, բաս ինչի չիօլի խիղճ ու աղքատի անում չին տալի, վուր մարդ նմուանէվէտ հասկանայ: Ցօ օմնածնիրը վրայեվար, ամակ էլ է գրիլ էին.... Ո՞վքիր են աո էս կռօ-մլթօնիքը:—Արտեմ Ջուրաբիչը բարկացած մօտեցաւ սեղանին, վերցրեց նամակն ու ջոկեց մի տասնեակ ստորագրութիւններ:

—Ը՛րր.... Սօլօլակի լօրդիրը. սրանք ծուռի-պըռուտի բաներին խօ լայիղ անող չին, սրանց լօմղի բանիր թաւադա արա. էտ կու սիրին: Բաս ինչխն ուզում, ինչն է ախր դրանց փարդացուը... Հախ Աստծու լաւ կուլէր վուր իմանայի:

Գառնակերօվը գլուխս պատուելը շատ էլ չէր սիրում, մանաւանդ մի այնպիսի գործի վերաբերմամբ, որտեղ խնդիրն էր գլխաւոր դերակատարը, այն էլ հայերէն գրված խնդիրը: Արտեմ Ջուրաբիչը խօսք չունէ ուսերէն գրված խնդրի մասին:

—Ախպէր, փակէթը պատռում իս թէ չէ, նմուանէվէտ դառնում իս պաշօանի սպապէչիտել, պաշօանի չլէն, ան թէ չէ, պաշօանի պրեդսեդատել ժիվօանիէ նըմգիրութեանի, վուր ինչ է՝ լօթի-փօթիքը ձեռը չը տան խիղճ էշ-ուանակներուն ու անմիտ աղունակներուն—մահացու միղք է: Հազար նստում է, դրուստ է, ինչ հաջաթ տօ, համա վուր մեռնում իս, հիռու լաղաց, հիռու աստղաց, դէ մարթս մահացու արթմարթի է, մէ օր հիրթը միզ էլ կու համի թէ չէ,—հա վուր մեռար, աբա քիզ ով դիմնայ գառնուատղինց Ջուրաբի վուրթի, անունդ, դուն իս իմ պարուն, տպած է գազէթներում ու էսղանց պաշօանի, էնղանց պաշօանի, էս գլխէն պաշօանի, վիրջը պաշօանի, վուսօվգլխով պաշօանի ու էն էլ պատօմըստվէնի: Լազաթ է քու արիւը գիտենայ: Գերեզմանից վրա էլ, դուն իս իմ պարուն....

—Ա՛ղա, կուտօ Գիգօլին ուզում է ձիզ տեհնի:

—Վա ինչխս զռում, տօ անմարիփաթ:

—Աղա, կուտօ Գիգօլին ասում է, վուր շատ հարկաւուր գործ ունիմ, ասում է:

—Գնա էս սհաթիս, էս նմուտխս կանչէ էստի, զալումը նստեցրու: Ծառան վազեց:

—Բանը ծանդրանում է, կուտօն էլ վուր եկաւ, թամամ մինձ գործի մասին է էս քու նամակը:

«Սօլօլակի լօրդիրը» շատ փորձված մարդիկ էին, պերճախօս նամակն իր տեղն ունէր, կուտօ Գիգօլին էլ իր տեղը, բայց գլխաւորը Կուտօ Գիգօլին էր:

Թամամշեանի քարվանսարայի առջև տարէնը տասներկու ամիս խռնւած կապայով, խռնուած դօտիով ու ֆարաժկայով, երբեմն հարուստ,

Տրապիզոնից մեզ տեղեկացնում են, որ ճիշդ չէ այն լուրը, որ իբրև թէ տրապիզոնցիք ուզում են դիմել պատրիարքարան՝ խնդրելու որ Սրուանձտեան Գարեգին եպիսկոպոսը գայ Տրապիզոն՝ որպէս առաջնորդ:

—

ԲԱԳՈՒԻՑ մեզ գրում են. «Ապրիլի 27-ին քաղաքային այգիում կայացաւ ժողովրդական գուլյանք՝ յօգուտ Մարդասիրական ընկերութեան ուսումնարանի նոր շինութեան: Մուտք եղել է, ինչպէս ասում են, մօտ 2,000 րուբլի»:

—

Ռաֆայէլ Պատկանեանի օգտին վլադիկավկազից ստացանք 21 ր., որ հաւաքել է Մինաս քահանայ Միրանեանց: Նախկին 1215 ր. 35 կ. գումարի հետ այժմ ունենք 1236 ր. 35 կոպէկ:

—

Թիֆլիսի Թեմի Թեմական տեսուչ Եղիշէ քահանայ Գէորգեան խնդրում է մեզ տպել հետևեալը. «Սրանով յայտնում եմ ի գիտութիւն Վրաստանի և Իմերեթի եկեղեցական-ծխական ուսումնարանների պ.պ. աւագ ուսուցիչներին և մեծարելի աւագ ուսուցչուհիներին, որ ս. Էջմիածնի Մայր-Աթոռի ուսումնարանական վարչական յանձնաժողովի կարգադրութեամբ՝ թոյլատրված է ի կիրառութիւն մեր դպրոցներում Մատթէոս Փափազեանի «Հին և Նոր կտակարանի Նկարներ» անունով հրատարակութիւնը և պ. Վերեսօվի «Образцы рисованія» անունով դասագիրքը»:

—

Մայիսի 24-ին, երեքշաբթի օր, տաղանդաւոր արտիստ Դավիդօվ իր խմբի հետ ներկայացրեց Օստրովսկու «Բալզամինովի հարսանիքը» կոմեդիան և երկու վօդևիլներ: Պ. Դավիդօվ իր մտածած և չնորհալի խաղով ահագին զուարճութիւն պատճառեց հասարակութեան: Խաղալ այնքան գեղեցիկ, ազդու կերպով, և մի և նոյն ժամանակ պահպանել խաղի մէջ անսահման պարզութիւն՝ հեռու մնալ անբնական շարժումներից,—կարող է միմիայն այնպիսի տաղանդը, ինչպիսին է Դավիդօվ: Տեղական ռուս հասարակութիւնը սիրով է յաճախում այդ ներկայացումները:

—

ՊԻԱՏԻԳՕՐՍԿԻՑ մեզ գրում են. «Ինչպէս յայտնի է, մայիսի 1-ից այստեղ ջրերի կուրսը արդէն բացված է, բայց, դժբաղդաբար, չարունակ տեւացող անձրևների պատճառով կուրսի եկողներն առայժմ քիչ են: Երկաթուղու գծի շինութիւնը Մինէրալնիից մինչև այստեղ և Կիսլավօդսկի բաւական առաջ է գնացել. յոյս կայ որ օգոստոս-սեպտեմբեր ամիսներին պատրաստ լինի, երբ արդէն երթևեկութիւնն երկաթուղիով կը լինի»:

—

ԴԷՐԲԷՆԴԻՑ մեզ գրում են հետևեալը. «Պետական կալուածների մինիստրութեան հրամանով այս տարի, խաղողի հիւանդութիւնները բժշկելու համար, նշանակված է պ. Անուշաւան Քալանթար, որն արդէն մայիսի 1-ից այստեղ է: Գալու առաջին օրերին պարոնը, տարեկանապետի թոյլատւութեամբ, հասարակական ընդհանուր ժողով գումարեց տեղիս ժողովարանի դահլիճում, հրաւիրելով անխտիր բոլոր այգետէրերին: Մանրամասն բացատրելով խաղողի որթերի հիւանդութիւնները և դրա դէմ գործադրվող միջոցները, առաջարկեց ժողովականներին անյապաղ դիմել հիւանդութիւնների առաջն առնելու միջոցներին, քանի որ ամենքն էլ գանգատվում էին, մանաւանդ անցեալ տարվայ խաղողի հիւանդութիւններից: Այժմ գործն արդէն եռանդով սկսված է և այգետէրերից շատերը արդէն սկսել են բժշկել իրանց այգիները: Ուրեմն ցանկանում ենք երիտասարդ պարոնին կատարեալ աջողութիւն այդ արդիւնաւէտ գործում»:

—

Մեր խմբագրութեան մէջ ստացվեց այս օրերս լոյս տեսած մի գիրք՝ «Կեանքի գծեր» վերնագրով, հեղինակութիւն Ա. Նամալեանի: «Կեանքի գծերի» առարկան—ասում է հեղինակը—ժողովուրդն է՝ իր կեանքի բնաւորոշ արտայայտութիւններով:» Սա երկրորդ տպագրութիւնն է, և արժէ 30 կոպէկ:

—

Մեզ հաղորդում են, որ սուտ է տեղական թերթերի հաղորդած այն լուրը, թէ Բագւում պէտք է հրատարակվի հայերէն մի լրագիր: «Այդ լուրը, գրում է մեր Բագուի թղթակիցը,—որ Թիֆլիսի մի քանի թերթեր պարբերաբար տպագրում են, ֆանտազիայի ծնունդ է: Կան մարդիկ, որոնք կարծում են թէ կարելի է իբրև ի ր ո ղ ո ւ թ ի ւ ն հաղորդել այնպիսի լուրեր, որոնք միայն իրանց գլխի մէջ են յղացել»:

—

Մեզ գրում են ԳԱՆՁԱԿԻՑ. «Այս տարվայ ուսուցչական խումբը, ինչպէս լսում ենք, մտադիր է հրաժարական տալ. որսի ցաւով պէտք է ասել, որ այս տխուր և ամեն տարի կրկնվող երևոյթը շատ վնասում է մեր քաղաքի ուսումնարանական գործին և ցանկալի է, որ վերջապէս ասպարիզից հեռացվէին այն փոքրաթիւ ուսուցիչները, որոնք կարծես թէ կոչված են երկպառակութեան սերմեր ցանելու ուսուցչական խմբի անդամների մէջ և ամեն լաւ գործ սաղմի մէջ սպանելու»:

—

Մեզ խնդրում են տպագրել հետևեալ նկատողութիւնը. «Այս օրերս մի ընտանիք ուխտի է գնում Թ է Լ է Թ գիւղի ուխտատեղին: Տեսնելով մի ազատ սենեակ՝ կամենում են այնտեղ իջևանել, սակայն վանահայրը մերժում է պատճառ բերելով, թէ այդ սենեակը, իբրև իջևան, ոչ մի ուխտաւորին չէ տրվում: Բայց որքան մեծ է լինում նրանց զարմանքը, երբ մէկ ժամից յետոյ մի հարուստ ընտանիք գալով, վանահայրը ուրախութեամբ առաջարկում է նրանց իջևանել նոյն սենեակում, որտեղ առաջիններին անկարելի էր իջևանել: Ուխտաւորների մէջն էլ զանազանութիւն...»

—

Պարսկաստանի Նախավկայ վանքից մեզ գրում են, որ այն կողմերում ահագին քանակութեամբ մորեխ է երևացել, և թէ Ալրաքսի ափի Դարաչամբ գիւղի և թէ վանքի ցանքսերին մեծ վնաս է տուել: Թէ գիւղացիք և թէ վանքը նեղ դրութեան մէջ են:

—

ԳԱՆՁԱԿԻՑ մեզ գրում են. «Այսօր, մայիսի 24-ին, պատարագից յետոյ նշանակված էր տեղիս ս. Յովհաննէս եկեղեցու երեցփոխի ընտրութիւնը: Ընտրութիւնը կայացաւ նոյն եկեղեցու տղայոց դպրոցում: Ձայների բազմութեամբ ընտրվեց ներկայ երեցփոխ Մկրտիչ Նաբաթեանց: Ընտրութիւնը աջող է: Նոյն ժողովում ընտրվեցան երեք հոգի՝ հաշուեքննիչներ, որոնք պիտի քննեն ս. Յովհաննէս եկեղեցու երեցփոխի անցեալ հաշիւները»:

—

Կ. Պոլսի «Արևելք» լրագիրը ամենախոնարհ ոճով ներբողներ կարդալով թիւրքաց սուլթանին, որ նա թոյլատրեց թիւրքահայ պատգամաւորներին Էջմիածին գալ, գրում է ի միջի այլոց հետևեալը. «Այն լուսամիտ տնօրինութիւն որով Օգոստափառ Սուլթանը թոյլատրեց իր հաւատարիմ հայ հպատակներէն եկեղեցական և աշխարհական պատգամաւորաց կրօնային պարտաւորութեան կատարումն յէջմիածին՝ շնորհակալութեամբ գնահատուած է ոչ միայն Կ. Պոլսոյ մէջ և ի գաւառս, այլ և Ռուսիոյ հայոց մէջ»: Եւ իբրև արտայայտութիւն ռուսահայերի զգացմունքների, առաջ է բերում «Արձագանքի» և նրա կուսակիցների այն գովասանքները, որ նրանք տպագրել են թիւրքաց սուլթանի համար:

ԱՐՏԱՔԻՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ՈԳԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԻՐԹ ԵՐԿՐՆԵՐՈՒՄ

—

Քաղաքակրթութիւնով սաստ կանգնած ազգերի խոշոր պակասութիւններից մէկն է, անկասկած, ընկերական, միացած, համերաշխ գործունէութեան ոգու բացակայութիւնը և նշանաւորն այն է, որ այդ սարսափելի, ազեղ բարոյական ախտով վարակված են գրեթէ բոլոր արևելեան ազգերն ու ժողովուրդները, որոնք իրանց ողջ պատմական կեանքի ընթացքում վայելել են բաժան բաժան գործելու, մտածելու դառը պտուղները... Եւ դա շատ հասկանալի է. ամեն տեղ, ուր բուն են դնում անհամերաշխութեան, անընկերսիրութեան սերմերը, այնտեղ էլ որպէս ուղղակի հետևանք գոյանում են մանր, կրքոտ հաշիւներ, անազնւութիւն, մատնութիւն, նախանձ և դոյնանման ազեղ, պախարակելի, հասարակական մարմնի ամբողջութիւնը խախտող, առաջադիմութիւնը մեռցնող ախտեր:

Ասացինք որ քաղաքակրթութիւնով սաստ կանգնած ազգերի պակասութիւնն է համերաշխ հոգով գործելու յատկութեան բացակայութիւնը. մենք այստեղ չենշտում ենք քաղաքակրթութիւնից զուրկ գաղափարի վրա, որովհետև լուսաւոր, քաղաքակիրթ Եւրոպայի հասարակական կեանքով հետաքրքրվող իւրաքանչիւր մի անհատի աչքին ամենից առաջ ընկնում են եւրոպացու դէպի ընկերական, համերաշխ, միացած գործունէութեան բազմօգուտ արդիւնքները: Եւրոպացին՝ լինի նա պարլամենտի անդամ, լինի գիւղացի, վաճառական, բանւոր, գործարանատէր, լինի նա արհեստաւոր թէ գիտնական, ուսանող թէ սորբին պաշտօնեայ, միշտ փնտռում է միութիւն, փնտռում է ընկերութիւն. նա միշտ համերաշխ, միացած ոյժերով գործելու, մտածելու ծարաւ է: Եւ դա ունի իր հիմունքները: Մի գործ, մի ձեռնարկութիւն, որը մի անհատի ուժերից բարձր է, դժուար է, անիրագործելի, նոյն գործը միշտ մատչելի և հեշտ է անհատներից կազմված հաւաքական ոյժերին. մի գաղափար, որի տարածելը մէկի կողմից անկարելի է, նոյն գաղափարը միշտ շուտ տարածվում է, երբ դրան ծառայում են շատերը միացած, համախմբված: Հաւաքական ոյժերով գործելու անհրաժեշտութեան մէջ շատ լաւ համոզված է իւրաքանչիւր մի եւրոպացի, երբ Verein-ը՝ ընկերութիւնը իր բազմաւոր կեանքի գործունէութեան անհրաժեշտ միջոց է ընտրել: Գոնէ Գերմանիայում դժուար կարելի է գտնել մի չափահաս ադ-մարդ, որը մի կամ մի քանի Verein-ների պատկանելիս չը լինի. մաէք իւրաքանչիւր մի գիւղ, աւան, քաղաք և ձեզ տասնեակներով, մինչև անգամ հարիւրներով կը թուեն Verein-ներ և որ ամենագլխաւորն է՝ այդ բոլոր Verein-ները ցանցի պէս սփռված լինելով ողջ գերմանական պետութեան ընդարձակ տարածութեան վրա, սերտ միացած են մէկը միւսի հետ. ի հարկէ, խօսքը միագաղափար, միանպատակ ընկերութիւնների մասին է: Այսօր դիցուք հարկաւոր է մի քաղաքական կուսակցութիւն հիմնել, մի որոշ գաղափար տարածելու և իրագործելու համար, և ահա կը տեսնէք հիմնվեցին այդ կուսակցութեան համակրող անձնաւորութիւններից տասնեակ Verein-ներ, միութիւններ, որոնց գործունէութիւնը տարուց տարի ընդարձակվում է, անդամների թիւը գնալով բազմանում, գաղափարը ամրանում և մի քանի տարիներից յետոյ դրանց աջողվում է իրանց ցանկացած քաղաքական նպատակը իրագործման հասցնել: Ինչպէս է գոյացել այժմեան այն մեծ կուսակցութիւնը—սօցիալ-դէմօկրատիան, եթէ ոչ բանւոր, աշխատող և հարստահարված մի ահագին դասակարգի միացումից: Սօցիալ-դէմօկրատիան, որը սրանից մի 50—60 տարի առաջ մի

այժմ սնանկացած ու խունացած 40—50 տարեկան աղազադէքը ինչով են ապրում, իրանց մեծ կամ պստիկ ընտանիքները ինչով են պահում: Կուտլօ Գիգօլին նրանց՝ ինչպէս վիճակակիցներին, շատ լաւ է ճանաչում:

—Ի՞նչով ենք պահում մենք մեր գլուխը. այ, աղիս արզ անիմ, մէ նմուշ ինձ բախշի անգաճդ: Ասենք խօսքի վրա՝ տուն է ծախվում տօրգով, առնողն էլ, ասենք, Արտեմ Զուրաբիչն է. նա ինձ կանչում է. «արա, Կուտլօ, ասում է ինձ,—քու աղաղակալ ջահիլներէմէն կու վիկալնիս 5—6 հոգի ու գնի վրա կու աւելցնիս մէ մէ կապիկ, մէ մէ կապիկ...»: Դրանից դէնը, խօ գիդիմ, թէ վունց կուտանիմ տօրգը: Տունը մնում է աղա Արտէմին, միր ջրի մէջն էլ Աստու տուածը: Իժում, դուն խօ իմ պարոն, բանկումը դիլեխտուր է հարկավոր, ժամումը՝ իրիցփուխ, շկօլին՝ հոգէբարձու, դումումը՝ գլասնի, ուպրավումը՝ չլէն, քաղկին գոլօվա, վուր մէկն ասիմ, մինչրի գաղէթի համա կարդացողնիրն էլ մենք ենք ճարում: Ամէն տիղեմէն էլ, պարոն ջան, միր ջրի սրտին չին դիպչում, Աստուծ չէն պահէ նրանց օջախը:

Դահլիճի մէջտեղը կանգնած սպասում էր մի կարճլիկ, ածիլած կզակով, սուր ու անհանգիստ աչքերով 50-ին մօտ մի աչխոյժ տղամարդ: Նա սէպ սէպ աչքերը՝ իր ամբողջ մարմնի հետ միասին ցնցելով՝ ուղղում էր չքեղ դահլիճի այս ու այն կարասիքին, իւղանկար նկարին, առաստաղին և նրա արագ շարժումները, խելացի հայեացքը վկայում էին, որ այդ մարդու, այսինքն Կուտլօ Գիգօլու խունացած արխալուղի տակ թաղնվում է տեմպերամէնտ, որ տանելով ասում է պարապութիւն, վանում է իրանից ապարդիւն, անխելք ժամավաճառութիւն:

Բայց Արտեմ Զուրաբիչը կարծես վրէժ ունենար այդ աչխոյժ, վառվռուն մարդու դէմ՝ պարապութեան և սպասելու տանջանքներին մատնելով: Դա Գառնակերովի քաղաքականութեան կէտերից մէկն էր Գիգօլու վերաբերմամբ. «Թող հալվի, մաշվի, իժում դըւսաը կու խասավանի էտ անիծածը»:

Ցանկարծ առանձնասենեակի դռները սաստկութեամբ բացվեցին և արագ քայլերով մտեցաւ Արտեմ Զուրաբիչը վախեցած Գիգօլուն. այդ տեսակ ընդունելութեան այս անգամ նա չէր սպասում. բարևն անգամ մոռացաւ արաւ. Նրա առաջ կանգնած էր Գառնակերով խալաթով, թաւամազ կուրծքը բաց, խոկ խստութեամբ չռած մոխրագոյն, խոշոր աչքերը, մոխրագոյն, թաւուտ յօնքերը և գլխի կարճ կտրած, խոզի ջագարի նման բիզբզած մազերը Գառնակերովին տուել էին անպրջրհեղեղեան գայլերի նախահօր կերպարանք:

—Հը՛, դէ ասա ջալդ, փուրացաւդ, ջալդ արա, ասում իմ: Գիգօլին առաջին անգամ պատասխան չը գտաւ Գառնակերովի խիստ յարձակմանը:

—Հա՛ հա՛ հա՛,—ծիծաղեց Արտեմ Զուրաբիչ ինքնագոհութեամբ,—էդ էի ուզում Է. հը՛ ինչ խ պապանձվի, ասա էլի, ինչի համա խ էկի:

Գիգօլին շունչ քաշեց թեթևութեամբ:

—Արտեմ Զուրաբիչ, ինչի համար պիտի էկած ըլիմ, միր բանն ու գուրձը քիզ այգնի է: Նուր փօղրաթնիր, նուր...

—Ձէնդ կտրէ, անիծած, սարուչօլը մի դցի, թէ չէ:

Իսկ Կուտլօն Գառնակերովի բնաւորութիւնը լաւ ճանաչելով, հաստատ գիտէր, որ ուղղակի ըսկսած խնդիրը միշտ մերժում էր ստանում նրանից:

—Փերդակինց Սէրգօն հարիւր րուբլի ձեռս էգի, Արտեմ Զուրաբիչ, վուր կուտրնըխած Մարգարօվի տօրգով ծախվող տունը իր ուզած գնով դուս բերիմ. տունը, աղիս արզ անիմ, ունէ տաբեկան դախօդ...

—Տօ, անկոտրում, էդ թող, էդ հէքաթներն ինձ այգնի ին, համա դուն ինձ էն ասա, էսօր քու դէդէն հաւի տակեմէն քանի ձու է վիկալի, ան թէ չէ ձեր տանու ինդաւուրն ըլի խեյրք, թէ հրամանքդ:

—Արտեմ Զուրաբիչ, խօ էլի իմը պիտի ասիմ, դու ինչ ղաղամ ուզում խս հանիլք արա:

—Տօ բէձադ, քիզ Սօլօլակի լօրդերը չին դրգի էստի, ինչ խս սատանի պէս կուդիդ ժաժումաժ տալի:

—Հրամանք խս, նրանք ին դրգի,—առանց զարմանալու և չփոթվելու խոստովանեց Գիգօլին, հաշտվելով այդ անաջողութեան հետ:

—Տէս, Կուտլօ, շատ խօսելու թէ գլուխ ու թէ վախտ չունիմ, համ էլ վուչ մէ ինտերէս էդ քու լօրդերէմէն. այ, վիկալ էս թուղթը ու դըւսաը մէ բան ասա, ինչ ին ուզում, ինչ գուրձ ունին, թէ չէ, հախմրան տէրը գիտենայ, գլխիդ էն օյինը կու բերիմ վուր...

—Դուն կի շատ ջալդ խս չարանում, աղա ջան,—այս ասելով Գիգօլին կարմրագոյն գրպանը դրեց,—Արտեմ Զուրաբիչ, մէ քիչ համբերէ՝ դըւսաը կօխիմ, համա մէքաշ վունց կուլի:

—Այ աղիս արզ անիմ, նամակի մէջն էլ գրած էր խօ, մենք ուզում ենք պատգամաւոր ընտրինք:

Արտեմ Զուրաբիչը դէմքը թթվացրեց:

—Տօ ինձ ինչ. ինչ ամիչ վէլիչ ունիմ խս նրա հիդ: Էն էլ չըլի օխտը տարի սրանէն առաջ: Ինձ ժամն էին կանչում, ինչի ախր, օգուտս ինչ է, ինչի կեհամ: Տօ նա ո՞վ—խս ո՞վ. խս նրա գուրձերում խօ չիմ խառնվում—թուղ նա էլ իմ գուրձերում չը խառնվի իփուր ինտերէս չունիմ. Թող նա՝ իր համա—մենք էլ՝ միզ համա. պրծաւ գնաց:

—Չէ, Արտեմ Զուրաբիչ, օ չ ի պ կ ա խս գալի, մի չարանա, հոգուդ մեռնիմ, շատ եանգլիշ խս, խս ու իմ Աստուածը: Այ, անգաճդ մէ նմուշ ինձ բաշխէ, տես ինչ իմ արզ անում: Ասում խս ինտէրէս չը կայ էդ գուրձում, բա Սօլօլակի լօրդերը դարդակ մարդիկ ին, բաս փերդակինց Սէրգօն հագևէքրութիւնէն է միզ հիդ նըրնգիրացի: Վուր էդ գուրձումը օգուտ չըլի, խս ինչ իմ անում էստի: Մուլափի, ինձ մէ անգաճ արա, այ ասիմ, թէ ինչ ինտէրէս կայ: Փուղ դուն շատ ունիս, դըւսաս է, քուլփաթդ էլ մինձ, Աստուած պահէ. բարեկամութինդ խօ անհամբարք: Ի հարկէ, какъ можна,

[illegible]

Լէյփցիգ. Ա. Ա.Թ.

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆԸ

Մինչ մի կողմից Գլադստոն, ամբողջ ազատամիտ կուսակցութեան հետ միասին աշխատում են իրագործել իռլանդական ինքնավարութեան խնդիրը, մինչ մի կողմից այդ խնդիրը հետզհետէ հասունանում և անպայման իրագործվելու կերպարանք է ստանում, միւս կողմից՝ պահպանողական կուսակցութիւնը լօրդ Սօլսբըրիի առաջնորդութեամբ, սկսել է դիմել ամենախարդախ միջոցներին՝ իռլանդական ինքնավարութեան խնդիրը խեղդելու համար:

Մինչև այժմ հասարակաց կարծիքի առաջ մաքուր և անմեղ ձևանալու համար, այդ նոյն պահպանողական կուսակցութիւնը անդադար կրկնում էր. «մենք դէմ չենք իռլանդական ինքնավարութեան, եթէ միայն անգլիական ազգը համակրի այդ ինքնավարութեան մտքին»: Իսկ այժմ, տեսնելով որ խնդիրը այնքան հասունացել է, որ հասարակաց կարծիքն էլ՝ ամբողջ ազատամիտ կուսակցութեան հետ միասին, խոստովանում է, որ պէտք է ինքնավարութիւն տալ Իռլանդիային, պահպանողական կուսակցութիւնը մոռանալով իր անցեալը, սկսել է դիմել ամենաանազնիւ և անմաքուր միջոցների՝ իռլանդական ինքնավարութեան խնդիրը մեռցնելու համար:

Պահպանողականները սկսել են գաղտնի կերպով գրգռել ժողովրդին, թէ այդ ինքնավարութիւնը վնաս է, վտանգաւոր է Անգլիայի համար, և ուրեմն պէտք է դէմ լինել դրան:

Բանն այնտեղ է հասել, որ ինքը, լօրդ Սօլսբըրի, կուսակցութեան պարագլուխը, մոռանալով իր բարձր պաշտօնը, նոյն դերն է կատարում, իր ճառերի մէջ գրգռելով ժողովրդին:

Այդ տեսակ աններելի վարմունք պատուելի լօրդի կողմից առաջին յաղթանակ պատճառեց ամենքին, և ինքն Գլադստոն հրապարակ եկաւ՝ բողոքելով Սօլսբըրիի և ամբողջ պահպանողական կուսակցութեան անազնիւ վարմունքի դէմ:

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Բերլինի լրագիրները հաւատացնում են, որ գերմանական Վիլհելմ կայսրը մտադիր է աշնանը այցելել Էլզաս-Լօտարինգիան:

—Լրագիրներին Բերլինից հեռագրում են, որ Մանհէյմում, ազատ մտածողների ժողովարանում արտասանած ճառի մէջ, պատգամաւոր Րիխտէր յայտնեց թէ իր կուսակցութիւնը եռանդուն կերպով կը դիմադրէ այն բոլոր նախագծերին, որոնք նպատակ կունենան նոր հարկեր դնել կամ նոր կրէդիտ պահանջել զօրքը մեծացնելու համար:

—Վերջին օրերս, ֆրանսիական լրագիրների խօսքերով, Եմէնից բարեյաջող լուրեր են ստացվում: Սանայից դէպի արեւմուտք բնակվող ադէցիկ Էրջէբ ցեղը, որը թւով 60,000 հոգի է, գլխաւթափ լինելով, անձնատուր եղաւ:

—Անգլիական լրագիրները գանգատվում են այն բանի դէմ, որ անգլիական օրէնքները և հասարակական բարքերը ապաստան են տալիս անարխիստներին Մեծ-Բրիտանիայում, որի պատճառով այժմ Անգլիայում անարգել կերպով ապրում են 700 անարխիստներ, որոնք հալածված են և շատերն էլ դատապարտված են եւրօպական զանազան պետութիւններից զանազան յանցանքների համար: Լրագիրները երկիւղ են յայտնում, որ վաղ թէ ուշ օտար պետութիւնները լուրջ ուշադրութիւն կը դարձնեն գործերի այդ դրութեան վրա և կը պահանջեն Անգլիայից ջնջել իր սահմաններում այդ անարխիստների ապաստանը, որոնք սպառնում են ամբողջ Եւրօպային:

—Շվէյցարական լրագիրների խօսքերով, կառավարութեան ձեռքով կատարած անարխիստների գործի քննութիւնը ոչինչ հետեւանքներ չունեցաւ: Քննիչ յանձնաժողովի հաշւի մէջ ասված է, որ Շվէյցարիայում ապրող օտարազգի անարխիստները կատարելապէս անվնաս են:

—Պարիզում այս օրերս վախճանվեց յայտնի պատգամաւոր Մադիէ-դէ-Մօնժօ, 1848 թւի յեղափոխականներից մէկը: Պատգամաւորների ժողովում նախագահ Ֆլօկէ մի զգածված ճառ արտասանեց հուչակաւոր յեղափոխականի յիշատակին, իսկ Լօկրուա պահանջեց, որ Մօնժօի թաղումը պետութեան հաշւով կատարվի: Լօկրուայի առաջարկութիւնն ընդունվեց ձայների մեծամասնութեամբ:

„ՄՇԱԿԻ" ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՀԻՒՍԻՍԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԻՑ

—

ԲԵՐԼԻՆ, 25 մայիսի: Ռուսաց դեսպան կոմս Շուվալօվ վաղը ճանապարհ է ընկնում դէպի Կիլ:

ՎԻԵՆՆԱ, 25 մայիսի: Կայսրը և դեսպանները ճանապարհ ընկան Բուդա-Պէշտ՝ թագադրութեան յօբելեանին ներկայ լինելու համար:

ՊԱՐԻԶ, 25 մայիսի: «Opéra»-ում կազմված տօնախմբութեան եկամուտից 40,000 ֆրանկ յատկացրած է յօգուտ Ռուսաստանի սովեալների:

ՊԱՐԻԶ, 25 մայիսի: Նախագահ Կարնօ այսօր ճանապարհ ընկաւ Նանսի՝ մարմնամարզների տօնախմբութիւններին ներկայ լինելու համար:

ԼՕՆԴՕՆ, 25 մայիսի: Կօբուրգեան Ֆէրդինանդ պրինցը գնաց Բալմօրալ՝ թագուհուն այցելելու նպատակով:

ՊՐԱԳԱ, 25 մայիսի: Պարիզի «Comédie Française» թատրօնի արտիստները հրաժարվեցին խաղալ գերմանական թատրօնում: Դատաստանական գործ է սկսված պայմանագիրը խախտելու համար:

ԿՕՊԷՆՀԱԳԷՆ, 25 մայիսի: Թագաւոր կայսրը և Թագաժառանգ Ցէսարեվիչ ճանապարհ կընկնեն այսօր երեկոյեան 10 ժամին «Полярная Звѣзда» նաւով, որը շուտով դրանից յետոյ կերթայ Կիլ:

ՊՕՏՍԴԱՄ, 25 մայիսի: Վիլհէլմ կայսրը 2 ժամին կէսօրից յետոյ ճանապարհ ընկաւ դէպի Կիլ:

ՆԱՆՍԻ, 25 մայիսի: Նախագահ Կարնօ ժամանեց. բոլոր փողոցները զարդարված են ֆրանսիական դրօշակներով, քաղաքում կառուցված են 32 յաղթական կամարներ, որոնցից մէկը նստել է 50,000 ֆրանկ: Զօրքերի անցնելը շատ գեղեցիկ պատկեր էր ներկայացնում:

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 26 մայիսի: Հրատարակված են հետեւեալ որոշումները՝ «Ռուս-կովկասեան նաւթային ընկերութեան» կանօնադրութեան հաստատութեան մասին: Հիմնադիրներն են՝ Րիգայի վաճառական Մակս Ալբրէխտ, որը առեւտուր է անում «Ա. Էլլիս» և ընկ. ֆիրմայի տակ և «Կամարին եղբայրների» առեւտրական տունը և 2) գանձարանի կողմից Վարշավա—Տէրասպօլեան երկաթուղու յետ գնումն:—«Нов. Время» լրագիրը հաղորդում է, որ օրէնսդրական շրջաններում մշակված է պատժական միջոցների նախագիծը վաշխառութեան դէմ:

ԿՕՊԷՆՀԱԳԷՆ, 26 մայիսի: Թագաւոր կայսրը և Թագաժառանգ Ցէսարեվիչ ճանապարհ ընկան այսօր երեկոյեան 9 ժամ 20 րօպէին դէպի Կիլ:

ԿԻԼ, 26 մայիսի: Վիլհէլմ կայսրը ժամանեց այստեղ երեկոյեան $7^{3}/_{4}$ ժամին: Պաշտօնական դիմաւորումն տեղի չունէր, բայց կայարանում գտնվում էին՝ պրինց Հէնրիխ, ծովապետները և քաղաքագլուխը: Ընդունելով բազմաթիւ հասարակութեան ողջոյնը, կայսրը գնաց ամրոցը, ուր դիմաւորեց նրան պրինց Հէնրիխի ամուսինը: Կայսրը երկար չը մնաց ամրոցում և ճանապարհ ընկաւ «Հօհէնցօլէրն» նաւով: Կայսրի սվիտայում գտնվում է ստատս-սեկրետար Մարշալ: Այսօր երէկոյեան ժամանեց այստեղ նոյնպէս կոմս Շուվալօվ:

ՆԱՆՍԻ, 26 մարտի: Մեծ իշխան Կօնստանտին Կօնստանտինօվիչ այսօր, երեկոյեան 4 ժամին, անսպասելի և ծպտեալ կերպով այստեղ ժամանեց: Գնդապետ Շամուան, վերջին վայրկեանում իմանալով Մեծ իշխանի Նանսի գալու մասին, երկաթուղու կայարանում սպասում էր ուսանողների մեծ բազմութեան հետ միասին Նորին Բարձրութեանը: Ուսանողները ողջունեցին Մեծ իշխանին «կեցցէ Ռուսաստան» աղաղակներով և երգեցին ռուսաց ժողովրդական օրհներգը: Բնակիչները միացան ուսանողների հետ: Մեծ իշխանը ուղեւորվեց պրէֆէկտուրան, ուր և ժամանեց նախագահ Կարնօ: Խօսակցութիւնը 10 րօպէ տեւեց, որից յետոյ Մեծ իշխանը ժողովրդի հիացած աղաղակների ուղեկցութեամբ վերադարձաւ կօնարակվիլ:

ԿԻԼ, 26 մարտի: Նաւատորմի թնդանօթների աւետումով, այսօր, առաւօտեան $10^{1}/_{4}$ ժամին, մտան նաւահանգիստը՝ «Hohenzollern», «Полярная Звѣзда», «Царевна» և «Адмиралъ Корниловъ» նաւերը: Գերմանական կայսրը «Հօհէնցօլէրն» նաւով դիմաւորեց Ռուսաց Կայսրին մինչև Ֆրիդրիխսօրտ:

ԿԻԼ, 26 մայիսի: Թագաւոր Կայսրը, $10^{3}/_{4}$ ժամին, գնաց «Hohenzollern» նաւը՝ Վիլհէլմ կայսրին ողջունելու համար և 20 րօպէ մնաց նաւի վրա: $11^{1}/_{4}$ ժամին, Վիլհէլմ կայսրը փոխադարձապէս այցելեց Թագաւոր Կայսրին «Полярная Звѣзда» նաւի վրա: Երբ Թագաւոր Կայսրը այցելեց «Hohenzollern» նաւը՝ Վիլհէլմ կայսրը դիմաւորեց Բարձր Հիւրին սանդուղքի վրա: Երկու կայսրները, որոնք հագած ունէին պրուսական և ռուսաց գնդերի համազգեստներ, մի քանի անգամ գրկվեցին: Համդիպումը սրտալից բնաւորութիւն ունէր: $11^{3}/_{4}$ ժամին երկու Թագաւորները գնացին նաւով դէպի Բարբարօսա կամուրջը, որտեղից խօսակցելով գնացին դէպի ամրոցը, ուր նախաճաշիկ էր պատրաստված:

—

դուն քու աշխատածեմէն քու քուլփաթին խ պարտական. շատ էլ քու բարեկամութինը գլխած է ման գալի, դուն խօ, դուն խ իմ պարուն, նրանց կթան կովը չխ վուր համաշա կաթը տաս, էն էլ քու դառը քրտնքեմէն:

—Կուտլօ, խիւքդ բօյեմէդ անցկացաւ, ասա, ասա, իժում,—գոհութեամբ բացագանչեց Գառնակերօվը ու սկսեց ուշադիր լինել իմանալու, թէ ուր պիտի տանէ իր խօսքը Կուտլօ ստատանէն:

—Անգաճդ մէ նմուտ ինձ բաշխէ, պարուն ջան, վուր դու իմն խ: Հիմի ասի՝ բարեկամութինդ աղքատ, գլխած. какъ можна, դուն էլ մարդ խ, սիրտ ունխ, սիրտդ էրվում է նրանց համա, դուն նրանց լաւը գուզխ, գուզխ ամենքին բախտաւոր տեհնխ: Հիմի, դուն խ իմ պարուն, մէրաշ, վուր մէ ծղարօ բացվի ու դուն դրամէն համաշա ջուր տաս քու ծարաւներուն, բախտաւորեցնխ նրանց ուրիշի փուղով: Սրան ինչ կօսխ, Արտեմ Ջուրաբիչ:

—Շատ կու սիրիմ քու դուզղուզանայ խօսկիրը. իժում, էդ վօնց պիտի:

—Իրիցփուխնիրը տասը, ան տասնը հինգ տարու էղնէն հաշիւ չը տալով, իրանց համա ունիր են չինում, վիրջն էլ благодарность—մէնդալ... հա, հա, հա, էս բանը մակոլդ անցէկացի, թէ չէ:

—Չէ, իժում:

—Իժում, դուն խ իմ պարուն, ժամն ու չկօլէն մէջէր, դուքնիր ունին, համաչա փողրաթով են մութինդ էլ խօ մինձ մինձ մարդիկ չին: Տօ ընտրվածը քու մարթն ըլի, էստի էլ դիփ միր մարդիկ կու նշանակվին՝ փողրաթը քունն է ու քունը: Բարեկամութինդ դէնը կենայ, ճանաչ մարդիկ շատ ունիս, աղքատ ու քուլփաթի տէր, վուր նրանց էլ բախտավօրեցնխ ջրեմէդ առանց մէ գրօշ հանելու ու նրանք էլ, դուն խ իմ պարուն, զազեթներումը գրին թէ Գառնակերօվ հոգեսէր է, բարերար է, միր քաղկի ու ազկի համա իր գլուխը բաղու դնող, փուղ ու ջան չը խնահող... Գառնակերօվին մէնդալ պիտի, Գառնակերօվին չին պիտի, Գառնակերօվին օբըեկիան պիտի, անմահ Գառնակերօվի գերեզմանը ժամում պիտի, ամեն տարի հոգեհանգիստ պիտի, պամէտնիկ պիտի...

—Տօ գժվիլ խ, ինչ իր խ դուս տալի:

—Քու արխը, աղա, իմ արխն էլ հիդը գիդենայ, վուր խօսկս վուչ հանաք է, վուչ էլ գժութին: Աշխարքը էտէնց է առաջ գնում. դուն կի բէխաբար խ ամեն բանեմէն: Քիզ ասին կանտօրը գնա, էս րօսպօրօժենիէն արա, էն արա, չչօտը տացի, փուղը մօդ արա, զանդուկդ ածա, թէ ինչ է կատարվում աշխրքի մէջ՝ դա քու վէջը չէ: Արտեմ Ջուրաբիչ, խօսքի վրա իմ ասում, էգուց էլօր մէ խիղճ մարդ էկաւ մօտդ թէ «աղա, կօսէ, մէ քու առաջնուրթի մօդ բարեխօսէ, վուր նա ինձ գահանայ ձեռնադրէ»: Ջրեմէդ ինչ է պակսում, խօսկը փուղով խօ չէ, գնա, ասա. քու առաջնուրթն է, տակաղ վօնց կանա անի, իժում մէ ուրիշ, [illegible]

[illegible]

ժամի մէջ քարոզնիրով, ամեն ծխականի տանը տուն օխնելիս: Արտեմ Ջուրաբիչ, էգուց մէ ուսում առած տղայ էկաւ մօտդ՝ «խնթրեմ, կօսէ, պարուն Գառնակերեանից, ինձ հայոց պտսի չկօլեմէն մինձ չկօլէն անցկացրու, ուճիկս հէրիք չէ անում, կօսէ»: Բաշուստա, ասում խ դուն: Ջրեմէդ ինչ է գնում. դրա ուզածն էլ կատարում խ, իժում մէկէլին, մէկսէլին: Մէկ էլ տեհար զազեթներումը քիզ գովեցին, փառաբանեցին.... մէնդալ պիտի ու, չին պիտի ու, պամէտնիկ պիտի... Ո՞վ է գրի, ո՞վ է տալի, ա՛յ նա—ով քու ձեռով բախտավօրացել է, թէ չէ ո՞ւմ դարդն է կորվի քի համա:

—Չէ, Կուտլօ, վօնց վուր տեհնում իմ, դուն էս օր խմստունի կուղքովն խ անցկացի: Էդ դիփունը լաւ, համա հիմի դուն ինձ մէրաշ էն ասա, թէ դուք ինչ էք ուզում, վուր խ անիմ:

—Էն ինք ուզում, Արտեմ Ջուրաբիչ, վուր դուն էլ մտնիս միր թայփի մէջ. մէտի գուրձ տեհնինք, միզ ձեռքատու օքմէն նստեցնինք, վուր նա էլ միր ուզած օքմէններուն նստեցնի ամեն քաղքի մէջ: Թէ չէ էն թայփի ուզածը միզ աննաքանդութին է խօ:

—Գանա ուրիշ թայփա էլ կայ:

—Կայ, վօնց չէ. հէնց էն, վուր քու անունը իրանց գաղէթումը խսկի չին գցում: Միտդ չէ՞, քու մէնդալի վրաօք դիփունըք գրեցին, նրանք կի չէ: Մէ խօսկ էլ է գրիլ էին հէրօխնածնիրը, [illegible]

դէզով, Կուտլօ, խ՝ էրկու աչքիս վրա. խ նրան լաւ կու ճանչնամ: Գնա ձիր թայփին արխէյնացրու, ասա, վուր էս էրկու աչքիս վրա: Իս նրան լաւ կու ճանչնամ....

Գառնակերօվը յանկարծ տեղից վեր թռաւ:

—Արտեմ Ջուրաբիչ, հէնց նրանք ին, վուր ձիզ պէս մարդկանց ասում են հաստափուր, գէշ ուտող, հաստագլուխ....

—Տօ էդ վաղ կօսէիր, տօ իշի գլուխ,—ընդհատեց Գառնակերօվը բարկութեամբ,—տօ՛, խ նրանց ցաք ու ցրիվ կու տամ, կու կոտրտիմ, կուլ կուտամ, տօ խ նրանց ջուր կու չինիմ կու խպշտիմ: Տօ՛....

Գառնակերօվը կատաղել էր. նա դուռում-դուռչում էր, դահլիճը դղրդեցնելով:

Կուտլօ Գիգօլին գոյնը թռած, դողդողալով կանգնած, չը գիտէր ինչ անէր, բայց և այնպէս շատ ուրախ էր, որ Գառնակերօվին կատաղեցրեց: Դա աջողութեան սկիզբն էր....

—Արտեմ Ջուրաբիչ.... էս գիշեր.... էս օր.... փերդակօվէնց տանը սօվէտ ունինք.... համեցէք էնդի.... անպատճառ համեցէք....

Ասէն ու Կուտլօ Գիգօլը անյայտանալը մէկ եղաւ:

Միւս օրը Գառնակերօվը գնաց ժողովին:

Մօսկվա. Սանդալ.

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱ

Մայիսի 26-ին

Լօնդօնի վրա 10 ֆունտ արժէ . .	94 ր.	80 կ.	
Բերլին վրա 100 մարկ — . .	46 ր.	45 »	
Պարիզի վրա 100 ֆրանկ — . .	37 »	60 »	
Ոսկի — — արժէ . .	7 »	58 »	
Մաքսայի կուպօններ — . .	152 »	— »	
Արծաթ — — — . .	1 »	10 »	
Բօրսային դիսկօնտեր — . .	4 »	5½ »	
Պետ. բանկի 5⁰/₀ տոմս 1 շրջանի . .	103 »	25 »	
— — — — 2-րդ — . .	103 »	12 »	
— — — — 3-րդ —	— »	— »	
— — — — 4-րդ —	— »	— »	
— — — — 5-րդ —	— »	— »	
— — — — 6-րդ —	102 »	75 »	
6⁰/₀ ոսկեայ ընտա	156 »	50 »	
4⁰/₀ ոսկեայ փոխառութիւն. . . .	— »	— »	
Արեւելեան 5⁰/₀ փոխառ. 1-ին շրջ.	— »	— »	
— — — 2-րդ —	103 »	25 »	
— — — 3-րդ —	105 »	12 »	
Ներքին 5⁰/₀ առաջին փոխառութ.	241 »	50 »	
— — երկրորդ —	221 »	— »	

Պետական երկաթուղային ընտա.	104 »	37 »
5½ ընտա	— »	— »
4⁰/₀ ներքին փոխառութեան . . .	95 »	— »
5⁰/₀ գրաւ. թղթ. ազն. կալ. բանկի	102 »	25 »
Ազն. կալ. բանկի խաղարկութեան		
Գրաւ. թղթ. — — .	193 »	50 »
5½⁰/₀ վկայակ. գիւղ. հող. բանկի.	105 »	12 »
4½⁰/₀ գրական թղթեր կալուած.		
փոխ. կրեդիտ. ընկեր. մետալ. .	147 »	50 »
— — — թղթադ. .	102 »	50 »
Պետերբուրգի քաղաքային կրեդիտ.		
ընկերութեան օբլիգացիաները. .	101 »	87 »
Մոսկվայի քաղաք. օբլիգացիաներ.	101 »	50 »
Օդէսայի — — .	102 »	25 »
Թիֆլիսի — — .	98 »	50 »
Գրաւ. թղթ. Թիֆլիսի կալ. բանկի.	101 »	50 »
— — Քութայիսի — .	101 »	50 »

Ս. Պետերբուրգի բօրսայի տրամադրութիւնը հանդարտ է։

Ժամանակաւոր-խմբագիր՝ Յ. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Հրատարակող՝ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Յ Ա Յ Տ Ա Ր Ա Ր Ո Ւ Թ Ի Ւ Ն Ն Ե Ր

Լոյս տեսաւ և վաճառվում է կենտրօնական գրավաճառանոցում Լեւոն Սարգսեանցի ԺՈՂՈՎՐԴԻ ԿՐԹՈՒԹԵԱՆ ԳՈՐԾԸ ՄԵՋԱՆՈՒՄ (I մեր ծխական դպրոցները), գինը 20 կոպ.։
(№ 59) 1—3

Կիրակի օր, մայիսի 31-ին, պատարագից յետոյ, ժամը 12-ին, ս. Նշանի ծխական դպրոցում լինելու է ՀԱՆԴԻՍԱՒՈՐ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԺՈՂՈՎ ԹԻՖԼԻՍԻ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ։ Կարող են ներկայ լինել և ոչ-անդամները։ Կը վաճառվեն ընկերութեանս դպրոցների ձեռագործները։ (№ 59) 1—2

МУЗЫКАЛЬНЫЙ МАГАЗИНЪ въ Тифлисѣ

ՆՈՏԱՅԻՆ ՄԱԳԱԶԻՆՈՒՄ

Յ. ՍՈՒՋԱՆԱՃԵԱՆԻ

Մատակարար (поставщикъ) Թիֆլիսի բաժնի Ռուսաց Արքունական կօնսէրվատօրիայի.

Վաճառվում են կովկասեան եղանակներից.

Կօրգանեանի. Նոր բայաթի. Nouveau Bayati.

» Հայկական րապսօդիա, Rhapsodie Arménienne.

Տիգրանեանի. Կովկասեան եղանակներ և պարեր. Frans Kaucasische.

Աֆրիկեանի. Մայր Արաքսի. Պարոնեկեանի՝ Հազար երանի.

Տէր-Յովսէփեանի՝ Մանկական երգարան (նօտաներով).

Հայկական Մարշ. Marche Arménienne.

Ծիծեռնակ (նոր փոխադրութիւն) Цицернакъ.

Նոյնպէս և մեծ քանակութեամբ ամեն տեսակ նօտաներ, պիանօի, ջութակի, ֆլէյտի և այլ գործիքների համար։ Ռօեալներ, պիանօներ, Շրեդէրի և ուրիշ ֆաբրիկաների, կամ ծախու և վարձով տալու՝ ջութակներ, ֆլէյտաներ, ֆիսհարմօնիաներ, ջութակի լարեր և այլն.... Օտարաքաղաքացիների պատուէրները կատարվում են իսկոյն։

Դիմել հետեւեալ հասցէով. г. Тифлисъ, Музыкальный магазинъ Ив. Сузанаджянъ.

№ 53. 3—10

ИВ. А. СУЗАНАДЖЯНЪ.

ՇԵՐԻՆԳԻ ՊԷՊՍԻՆ ԷՍՍԷՆՑԻԱ.

Դօկտոր Օսկար Լիբրէյխի՝ Բերլինի Համալսարանի Ֆարմակօլօգիայի պրօֆեսորի ռեցեպտով։

SCHERINGS

Grune—Apotheke Berlin N. Shaussee—Strasse 19

Ծախվում է բոլոր դեղատներում և դեղատնային մեծ խանութներում։

Միակ պահեստը կովկասի համար՝ կովկասեան ընկերութեան դեղատան ապրանքների վաճառման՝ ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ, և բաժանմունքը ԲԱԳՈՒՈՒՄ։

(№ 53) 3—10

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

ԲԺՇԿԱՊԵՏ Բ. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆԻ

(Կուկիա, Վօրօնցովի արձանի հանդէպ)

Հիւանդներին ընդունում են ամեն օր, բացի կիրակի օրերից։

ԱՌԱՒՕՏՆԵՐԸ՝

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ—11—12 ժ. վիրաբուժութեան (և տառմիացաւի) սիֆիլիսի և աչքացաւի

Դ. Գ. ՌՈՒԴԿՕՎՍԿԻ—10—11 ժ. ներքին, երեխայոց և կանանց ց.

ԿԻՆ-ԲԺԻՇԿ Մ. Ա. ԽՍԱՀԱԿԵԱՆՑ—11½—12 ժ. կանանց և երեխայոց ց.

Մ. Ջ. ՔԱՆԱՆԵԱՆ—12—12½ ժ. կանանց ց. և մանկաբարձութեան։

Ի. Ֆ. ՊՐՕՏԱՍԵՎԻՉ—12—1 ժ. ականջի, կոկորդի և քթի ց.

Ա. Պ. ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆՑ—12½—1 ժ. ներքին և երեխայոց ց.

ԵՐԵԿՈՆԵՐԸ՝

Ա. Բ. ԱԼԵԿՍԷՅԵՎ—5—6 ժ. ներվային ց. և ելեկտրաբուժութեան։

Ա. Մ. ՓՈՒՂԻՆԵԱՆ—5—6 ժ. երեխայոց և ներքին ց.

Բ. Ա. ՆԱԽԱՍԱՐԴԵԱՆ—6—7 ժ.

Ա. Ա. ԳԱԴՕՄՍԿԻ—6—7 ժ. կաշուի ցաւերի, սիֆիլիսի և վիրաբուժութեան.

Վճար—50 կ.։ Համախորհրդի (կօնսիլիումի) համար առանձին։

23—52 (Հ) 90—№ 79 Հիւանդանոցի վերատեսուչ բժշկապետ Նախասարդեան

Պետերբուրգի Հայ ուսանողների հետեւեալ հրատարակութիւնների պահեստը փոխադրված է Թիֆլիսի կենտրօնական գրավաճառանոցը, ուր և կարող են դիմել ցանկացողները։

ՀԱՅ-ՌՈՒՍԵՐԷՆ ԲԱՌԳԻՐՔ, գինն է.	2 ր.
ԳԱՐԻԲԱԼԴԻԻ ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆԸ (սակաւաթիւ)	1 „
ՓՈՔՐԻԿ ԼՐՏԵՍԸ . . . . —	„ 2 կ.
ԱԶՕ ՄԱՐՈՒՆ . . . . —	„ 3 կ.

№ 54 5—8

ԱՍՖԱԼՏԻ ԻՐԵՂԷՆՆԵՐ ԵՒ ԱՍՖԱԼՏԻ ՈՒ ԳՈՒՏՐՕՆԻ ՎԱՃԱՌՈՒՄՆ

Սիզրանի ասֆալտի գործարանի բարձրագոյն հաստատված ընկերութեան ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ ԵՒ ԲԱԹՈՒՄՈՒՄ։ Ցանկացողները պէտք է դիմեն հետեւեալ հասցէով.

ԹԻՖԼԻՍ. Ալէքսանդրեան փողոց, № 50, Ի. Մ. Ջերնեաեվին։

ԲԱԹՈՒՄ. Սադօվայա փողոց, № 3, պ. Սուխանօվին։

№ 24 5—15

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՀԱՄ. ՅՈՎ. ՕՐԲԷԼԻ

Սօլօլակսկայա փողոց, սեփական տանը №№ 15—16

ԸՆԴՈՒՆՈՒՄ Է ՀԻՒԱՆԴՆԵՐԻՆ

Առաւօտեան 8 ժամից մինչև 10 ժ. և երեկոյեան 4 ժամից մինչև 6 ժ.

Կիրակի և տօն օրերին առաւօտեան 8 ժամից մինչև 2 ժամ կէսօրից յետոյ։

(№ 145) 52—150

Մ. Գ. ՑԷՅՏԼԻՆԻ

ԺԱՄԱՑՈՅՑՆԵՐԻ ՄԱԳԱԶԻՆԻ

ՕՊՏԻԱԿԱՆ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔԸ

Պալատի այգու դիմաց, անկիւնի մագազինում, ստացված է մեծ ընտրութիւն՝ ոսկեայ, նոր ոսկեայ, նիկելեայ, պողպատեայ և կրիայի ոսկորից ԱԿՆՈՑՆԵՐ. ՊԷՆՍՆԷՆԵՐ և ԼՕՐՆԷՏՆԵՐ։ Թատրօնական և դաշտային ԲԻՆՕԿԼՆԵՐ. ՋԵՐՄԱՉԱՓԵՐ, թէ սենեակների, թէ դուրսը կախելու և թէ վաննաների համար։ Վերաստուգված և վկայական ունեցող ՄԱԿՍԻՄԱԼ ջերմաչափեր։ Լօրնէտի և պէնսնէի համար ոսկեայ, արծաթեայ, նոր-ոսկեայ շղթաներ, նմանապէս մետաքսեայ և մետալական թելեր։

Ակնոցներ և պէնսնէներ տրվում են նմանապէս բժշկների պատուէրով։

Մագազինում յանձն են առնում նմանապէս փչացած իրերի նորոգելը և ապակիների դնելը։

ԳՆԵՐԸ ամենաչափաւոր են։ 42—50 (Հ)

ՓԱՅՏԻ ՄԵԾ ՊԱՀԵՍՏ (կայարանի մօտ, Կօրգանօվի ձիաքաշի գծի վրա)։ Վաճառվում է մաս-մաս, սկսած ⅛ խորանարդ սաժէնից. չոր, խոհանոցի և հացագործների համար, ամենամատչելի գնով։ Նոյն տեղը գնում են մեծ քանակութեամբ փայտ անտառատէրերից։ № 56 4—10 (Հ.)

ՄԻ ՖՐԱՆՍՈՒՀԻ կամենում է դասեր ունենալ։ Հասցէն. Нѣмецкая улица, տուն № 5 (ձիաքաշի պտտելու տեղը)։

(№ 56) 4—6

ՄԻ ՈՒՍՈՒՑԻՉ մատչելի գներով պատրաստում է աշակերտներ բոլոր Հայ ուսումնարանների համար. յանձն է առնում պարապել նաև վերաքննութիւն ունեցողների հետ։

Հասցէն կարելի է հարցնել „Մշակի“ խմբագրատանը։

(№ 55) 4—5

ՍԱՐՊԻՆԿԱՆԵՐԻ ՄԱԳԱԶԻՆ

Թիֆլիս, Սօլօլակսկայա փողոց, տուն Աղաբաբօվի, Ամառնային գործնական հիւսուածքներ, ձեռքի պատրաստութեան՝ տիկինների զգեստների, մանուկների զգեստների և պարոնների շապիկների համար։

Մեծ ընտրութիւն լայն սարպինկաների՝ նախշով։

Սարպինկայի գուլպաների թել, սաղա, գոյնզգոյն։ Ներկերը տեւողական են։

Սարպինկայի զգեստներ արշիներում 3 րուբլուց սկսած մինչև 60 կօպէկ։

Սարպինկայի իւբկաներ 1 ր. 80 կ. և աւելի թանգ։

Սարպինկայի քթի աչլուխներ և գլխի թաշկինակներ։

ՖԱԲՐԻԿԱՆՏՆԵՐ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ՏԱՆ

ԲԷՆԴԻԷՐ ԵՒ ՍՏԵՊԱՆՈՎ

(№ 47) 10—30

ԵՂԲ. ԿՐԵՍՏՕՎՆԻԿՕՎՆԵՐԻ ԳՈՐԾԱՐԱՆԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Պ Ա Հ Ե Ս Տ Ո Ւ Մ, Բ Ա Գ Ո Ւ Ո Ւ Մ

Ստացված է ԿՈՎԻ ԻՒՂ, լաւ տեսակի։

Վաճառվում են մեծ քանակութեամբ։ Երեքից մինչև 16 պուդ տակառներով։

Հասցէն նամակների համար. Фабрично-торговому товариществу Бр. Крестовниковыхъ, въ Баку.

Հեռագիրների համար. Баку, Крестовниковымъ. (№ 55) 3—8

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ

ԽՐԻՄԵԱՆ

կենսագրական տեսութիւն (պատկերով)

Խ. ՄԱԼՈՒՄԵԱՆԻ

Գնել կարելի է գրավաճառանոցներում։ Գինն է 40 կ.։ Օտար քաղաքներից դիմել հեղինակին, „Մշակի“ խմբագրատուն։ (№ 45) 4—5

Дозволено цензурою, Тифлисъ, 27 Мая 1892 г. Типографія Канцел. Главнонач. Гражданск. частью на Кавказѣ, Лорисъ-Меликовская ул., д. каз.